

Тема:

13 – 14 грудня
відбулося
засідання Ради
адвокатів України

с. 3

Голова НААУ, РАУ
Лідія Ізовітова
взяла участь
у конференції
«Десятиліття
2014 – 2024.
Відвойовуючи
права людини.
Зберігаючи
демократію»

с. 5

Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ
за листопад –
грудень 2024 року

с. 7

Історія
адвокатури:
Історична пам'ять
української
адвокатури:
відкриваємо забуті
імена та вшановуємо
постаті визначних
адвокатів

с. 58

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКОЇ АДВОКАТУРИ: ВІДКРИВАЄМО ЗАБУТІ ІМЕНА ТА ВШАНОВУЄМО ПОСТАТІ ВИЗНАЧНИХ АДВОКАТІВ

Ірина Василик, керівник Центру досліджень адвокатури і права,
проректор Вищої школи адвокатури при НААУ, адвокат

Українська адвокатура як професійна спільнота має глибоке історичне коріння, давню самоврядну традицію та славетних представників, які чинили вагомий вплив на суспільно-політичні процеси в історії України. Сучасникам важливо знати внесок адвокатів у теорію і практику захисту прав людини, у формування засад української державності на гуманістичних і демократичних цінностях та у боротьбі за її існування.

Ювілеї видатних осіб та їх відзначення на загальнодержавному рівні є вагомою складовою державної політики національної пам'яті. Верховна Рада України ухвалила постанову № 3536-IX «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024 — 2025 роках» від 21 грудня 2023 року, в якій визначила відомі історичні події та ювілеї видатних особистостей, що у 2024 — 2025 роках повинні відзначатися на загальнодержавному рівні¹. Метою постанови було створення належних умов для організаційної підготовки до їх вшанування.

Центр досліджень адвокатури і права НААУ, який вже понад десять років займається дослідженням і популяризацією історії адвокатури України та збереженням її історичної пам'яті, організовує відзначення та запрошує долучатися до вшанування ювілеїв видатних адвокатів усіх зацікавлених представників адвокатської спільноти, юристів, науковців і викладачів, дослідників-краєзнавців.

До переліку ювілеїв видатних осіб, внесених до згаданої постанови Верховної Ради України, увійшли поstatі відомих адвокатів і правників. Зокрема, 27 квітня 2024 року минуло 170 років із дня народження **Отто Ейхельмана** (1854 — 1943) — вченого, правознавця, громадського, політичного, державного діяча, автора проєкту Конституції УНР; 4 травня — 160 років із дня народження **Кирила Трильовського** (1864 — 1941) — адвоката, публіциста, журналіста, видавця, громадського, політичного, культурного та освітнього діяча, засновника товариства «Січ» у Галичині; 13 червня — 150 років із дня народження **Івана Семанюка** (1874 — 1927) — адвоката, письменника, драматурга, перекладача, громадського та культурного діяча, відомого під літературним ім'ям Марко Черемшина. Центр досліджень адвокатури і права публікував у «Віснику НААУ» тематичні статті про цих славетних адвокатів на честь їх поважних річниць².

¹ Текст постанови доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3536-20#Text>.

² Детально див.: Василик І., Басара-Тилишак Г. Творці конституційних проєктів ЗУНР і УНР — доктор права, адвокат Станіслав Дністрянський та правознавець Отто Ейхельман // Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 7-8 (65) липень-серпень 2020. С. 92 — 93; Василик І., Басара-Тилишак Г. Адвокатські ювілеї у 2024 році: вшановуємо адвокатів-військовиків // Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2024. № 3 (99). Березень. С. 60 — 64; Кобута С. Іван Семанюк (Марко Черемшина): адвокат, літератор, співець Гуцульщини (до 150-річчя від дня народження) // Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 7-8 (103) липень-серпень 2024. С. 90 — 96; Кобута С. Адвокатська кар'єра Івана Семанюка — письменника Марка Черемшини (до 150-річчя від дня народження) // Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 9 (104) вересень 2024. С. 61 — 64.

У постанові ВРУ також названо ще кількох видатних адвокатів і правознавців, чий ювілей відзначається на державному рівні у 2024 — 2025 роках. У першу чергу, слід згадати про 100-річчя з дня народження Федора Бурчака, яке припало на 3 квітня цього року. **Федір Глібович Бурчак (1924 — 2001)** — адвокат, учений-правознавець, один із засновників Національної академії правових наук України. Народився у Києві та був онуком Федора Степановича Бурчака — виконувача обов'язків Київського міського голови у 1916 — 1917 роках. У 1949 році закінчив Київський університет.

Працював заступником головного арбітра Укрпромради, адвокатом. Був науковим редактором правничого часопису «Радянське право», завідувачем наукової редакції держави і права Головної редакції Української радянської енциклопедії. З 1965 року Федір Бурчак призначений завідувачем юридичного відділу Верховної Ради УРСР. У 1990 — 1994 роках — завідувач відділу законодавства і правопорядку Секретаріату ВР України. З 1994 року Ф. Бурчак був науковим консультантом Президента України з правових питань, членом Комісії з державних нагород при Президентіві України. У 1995 році очолив Комітет законодавчих ініціатив при Президентіві України, а у 1996 році став радником

Президента України з питань правової політики. Федір Бурчак — один з авторів тексту Конституції України.

Вагомий внесок Федора Бурчака у становлення Національної академії правових наук: з 1993 року він був віце-президентом, а з 1994-го очолював Київський регіональний центр академії. У 1998 році він став головою Комісії Верховної Ради України з опрацювання питань щодо скасування смертної кари. Наукова спадщина видатного ученого-правознавця, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста Української РСР охоплює проблеми теорії держави і права та питання конституційного, цивільного, трудового та кримінального права.

21 червня 2024 року відзначався столітній ювілей ученого-правознавця, доктора юридичних наук, професора, одного із засновників та академіка-секретаря відділення теорії та історії держави і права Національної академії правових наук **Марка Веніаміновича Цвіка (1924 — 2011)**. Народився ювіляр у місті Гадячі на Полтавщині. Воював на фронтах Другої світової

війни. У післявоєнний час здобув правничу освіту у Харківському юридичному інституті, де й закінчив аспірантуру, захистив кандидатську та докторську дисертації, пройшов професійний викладацький шлях від асистента до професора, завідувача кафедри теорії держави і права. Сформував велику наукову школу: під його керівництвом захищено 16 кандидатських та 4 докторських дисертацій з юридичних наук.

Відзначаємо внесок Марка Цвіка у створення Конституції України: він був членом робочої групи та експертом Конституційної комісії, автором «Науково-практичного коментаря до Конституції України» (2003, 2009 рр.), підручників з конституційного права. Загалом у науковому доробку вченого понад 180 праць.

13 січня 2025 року на державному рівні буде відзначатися 150-річний ювілей видатного українського правника, політика, державного діяча, дипломата **Володимира Сінгалеви́ча (1875 — 1945)**. Народився він у родині греко-католицького священника у селі

Москалівка на Косівщині (сучасна Івано-Франківська обл.). У 1893 році закінчив правничий факультет Львівського університету і здобув фах судді. Працював у судових установах Кам'янки-Струмилової, Перемишлян, Глинян. Обирався послом (депутатом) до австрійського парламенту та галицького Крайового Сейму. Після початку Першої світової війни — заступник голови Бойової управи Українських Січових Стрільців. Брав участь у проголошенні Західно-Української Народної Республіки, організатор встановлення української влади у Стрийському повіті. 3 квітня 1919 року призначений дипломатичним представником ЗОУНР у Відні, учасник делегації ЗУНР на Генуезькій конференції у 1922 році.

Володимир Сінгалеви́ч належить до тих правників, які професійно розбиралися та опікувалися економічним розвитком краю і добробутом населення. У 1930 — 1939 роках він був директором Земельного банку у Львові. Заснований з ініціативи митрополита Андрея Шептицького, банк був фінансовою опорою українців у Галичині та у всьому світі.

Загалом співпраця церкви та адвокатури в історичному контексті на сьогодні залишається

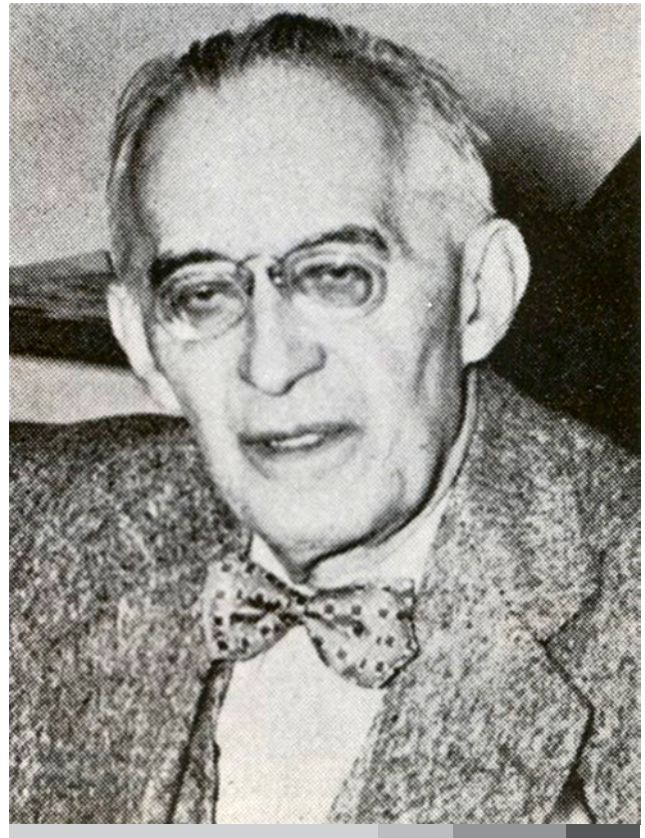
малодослідженою. У скарбничці напрацювань Центру — монографія Світлани Кагамлик «Церковні адвокати України кінця XVII — XVIII ст. у захисті православної церкви в умовах російського централізму» (Київ, 2017). Також у Віснику НААУ опубліковано статтю про адвоката та архимандрита Климентія Шептицького³. У 2025 році на державному рівні буде відзначатися 160-річний ювілей найвизначнішої постаті в історії УГКЦ — **митрополита і правника Андрія Шептицького**. З цієї нагоди Центр досліджень адвокатури і права планує актуалізувати вивчення ролі адвокатури у забезпеченні діяльності церковних інституцій та розраховує на підтримку і співпрацю із зацікавленими колегами-адвокатами, істориками та дослідницькими установами.

29 серпня 2025 року вшановуватимемо 150-річний ювілей **Лонгина Цегельського** (1875 — 1950) — адвоката, дипломата, журналіста, видавця, громадського та політичного діяча. Центр досліджень адвокатури і права вже розпочав публікацію у Віснику НААУ серії статей, присвячену життєвому шляху ювіляра⁴.

Також до постанови увійшла й **Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод** (Європейська конвенція з прав людини), від часу підписання якої минає 75 років (04.11.1950).

Принагідно зазначимо, що минає 165-та річниця від дня народження зачинателя кооперативного руху в Галичині, голови Української національно-демократичної партії, голови українських фракцій у Державній Раді Австро-Угорщини та Галицького Крайового Сейму, прем'єр-міністра Західно-Української Народної Республіки, **провідного адвоката Костя Левицького**, а також 155-та річниця від дня народження депутата Галицького Крайового Сейму та Віденського Парламенту, заступника голови Господарського Товариства **адвоката Казимира Шептицького**, відомого як архимандрит УГКЦ Климентій Шептицький.

Згідно з рекомендаціями постанови Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» № 3536-IX у навчальних закладах проводяться уроки, виховні години, круглі столи, конференції, інші тематичні заходи, приурочені до пам'ятних дат та ювілеїв; відповідні теми включаються до пе-

реліку конкурсів МАН, а також до рефератів, курсових та дипломних робіт у навчальних закладах; забезпечується організація у закладах культури тематичних виставок, експозицій, приурочених до пам'ятних дат та ювілеїв. Також рекомендовано Держкомтелерадіо створювати тематичні теле- і радіопередачі та висвітлювати заходи із відзначення пам'ятних дат та ювілеїв. ПАТ «Укрпошта» запропоновано видати поштові конверти та поштові марки, а Національному банку України — виготовити ювілейні монети з нагоди пам'ятних дат та ювілеїв у 2024 — 2025 роках.

Центр досліджень адвокатури і права НААУ завжди відкритий до пропозицій та співпраці задля вшанування видатних постатей в історії адвокатури України. Закликаємо адвокатську спільноту, дослідників, істориків і викладачів долучатися до заходів Центру з метою збереження історичної пам'яті української адвокатури.

³ Василик І. Адвокат Казимир (Климентій) Шептицький — граф, архимандрит, праведник світу // Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 10 (57) жовтень 2019. С. 63 — 64.

⁴ П. Гай-Нижник Лонгин Цегельський — патріот, націонал-консерватор, соборник (частина 1) // Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 10 (105) жовтень 2020. С. 55 — 64.